

SAKRAMENT POTVRDE

Nacrt plana i programa za pripremu prema kojemu je sastavljena
Vježbenica na putu prema sakramentu potvrde »Duha nam svoga daj«

JOSIP JAKŠIĆ

Ured za župnu katehezu
Kaptol 31, 10000 Zagreb

Primljeno:
3. 4. 2008.

Pregledni
članak

UDK
265:2

Sažetak

U ovom radu autor želi prikazati nastanak Nacrta plana i programa za pripremu za sakrament potvrde prema kojemu je sastavljena Vježbenica na putu prema sakramentu potvrde »Duha nam svoga daj«, Glas Koncila, Zagreb, 2007.

Prvo je prikazano životno okruženje naših kandidata za sakrament potvrde u predmladenaštvu i mladenaštvu, to jest na početku adolescencije, od 13. do 16. godine života, kada većina kandidata prima ovaj sakrament. Zatim su prikazana Nova polazišta u neposrednoj pripravi na sakrament potvrde u smjeru ucjepljenja u zajednicu Crkve i njezine izgradnje, što je temeljni zaokret u pristupu pripreme u odnosu na dosadašnju, koja se uglavnom sastojala od zahtijevanja opširnoga katekizamskoga znanja, te učenja napamet vjerskih istina i molitava.

U Nacrtu plana i programa dalje se izlaže struktura ciljeva, tema i jedinica prema kojima je sastavljena vježbenica.

U sadržaju Nacrta plana i programa uvažene su smjernice dokumenta Hrvatske biskupske konferencije Župna kateheza u obnovi župne zajednice. Plan i program, Zagreb-Zadar 2000. Budući da su u tom dokumentu za sastavljanje kvalitetnog plana i programa izložene samo smjernice s literaturom na temelju specifičnosti župne kateheze u kojoj »na putu vjere« u prvi plan treba doći do izražaja »celebratio catechetica« i crkvena (liturgijska) godina, bilo je upitno kako sve u Planu i programu povezati s poučnim sadržajem i s produblivanjem osjećaja pripadnosti Kristovoj zajednici, po svjedočenju i poslanju što izvire iz primanja sakramenata Crkve. U tom smislu trebalo je tražiti rješenja, proučiti dosadašnje prijedloge u Hrvatskoj i u svijetu te s obzirom na naše pastoralne i katehetske mogućnosti načiniti predloženi Nacrt plana i programa.

Ključne riječi: sakrament potvrde, potvrđenici, plan i program, vježbenica, Duh Sveti, Crkva, župna zajednica, živa zajednica, »celebratio catechetica«, katehetsko slavlje

1. ŽIVOTNO OKRUŽENJE NAŠIH KANDIDATA ZA SAKRAMENT POTVRDE: PREDMLADENAŠTVO I MLADENAŠTVO – ADOLESCENCIJA, U ODNOSU NA NACRT PLANA I PROGRAMA

U našim novonastalim katehetskim prilikama dobro je naglasiti da su vjeronauk u školi i župna kateheza (vjeronauk župne zajednice) dva vida jednog te istog vjeronauka Katoličke crkve. Priprava na sakramente po svojoj naravi pripada prvenstveno u župnu zajednicu. Prvu i osnovnu odgovornost za pripremu na sakramente ima voditelj župne zajednice, župnik. Otud i potreba za drugačijim pristupom u nastavi vjeronauka u školi i kateheze u župnoj zajednici.

Glavni je zadatak župne kateheze rađanje, rast i sazrijevanje u vjeri pojedinih skupina župne zajednice i stvaranje čvrste međusobne povezanosti vjernika. To se postiže jačanjem duhovnih obiteljskih veza i izgradnjom župe kao Crkve u malom, jačanjem prijateljske i vjerničke povezanosti među pripadnicima župe i nastojanjem oko povećanja intenziteta Božjeg života u svih članova. S time u vezi danas je potrebno jače posvijestiti vjeru u djelovanje Duha Svetoga koju Crkva uvijek ispovijeda, u životu vjernika, posebno u životu pripravnika za sakrament potvrde.

Mladi nisu više djeca, ali nisu još ni odrasli. Napuštaju dječji način ponašanja, ali još nisu našli nove oblike izričaja, mišljenja i svoj životni put.

Što je dosad, na temelju iskustva odraslih, bilo samo po sebi razumljivo, sada se propituje. Tjelesne i socijalne promjene donose i promjene međusobnih odnosa i odnosa među generacijama.

Obiteljski utjecaj pomalo slabi, a na važnosti dobivaju uzori i idoli te kontakt s vršnjacima u skupini mladih.

Na grčevit se način postavlja pitanje identiteta u odnosu na kontakt s drugima: tko sam ja? Razlog je tomu i to što društvo nije prožeto kršćanskim načelima. Crkva se doživljava kao jedna od mnoštva ponuda u suvremenom društvu.

Mladost je razdoblje integracije u svijet odraslih, prijelazni period poosobljenja i traženja. Mladi čovjek pomalo otkriva unutarnji život i ljudske vrijednosti. Postaje sposoban razmišljati o ljudskom životu. Suočava se sa stvarnošću, postaje sposoban vidjeti razliku između ideala i stvarnosti. Traži svoju ulogu u društvu, spoznavajući sebe i druge. Bitna je oznaka ove dobi osjećajnost i sanjarenje, otpor prema odraslima. Odrasli ih često ne razumiju. Treba ih uputiti da izlaze iz sebe, iz svoga slabog »ja« te da pomalo zagospodare sobom. Sve se to može primijetiti, u većoj ili manjoj mjeri, već u završnim razredima osnovnog školovanja.

U provođenju kateheze treba uvažiti te različite utjecaje na mlade. Zbog toga mnogi katehete nisu baš oduševljeni činjenicom što mladi u tom prijelaznom razdoblju primaju sakrament potvrde kao sakrament zrelosti, jer se upravo tada mladi osjećaju nesigurni i dezorijentirani. Ovdje treba naglasiti da je u svemu problem pristupa samom sakramentu potvrde. Naglašava se zrelost koju mladi još nemaju, umjesto da se vrednuje ono što vjera u Duha Svetoga i njegovo djelovanje može dati mladom čovjeku kako bi djelovanjem Duha Svetoga znao razlučiti »duhove« i krenuti ispravnim životnim putem. Duh Isusa Krista, njegova osoba, koji i danas djeluje u Crkvi trebao bi kroz pripremu za sakrament potvrde mladom čovjeku u dobi od 13 do 16 godina pomoći da pronađe svoj životni put, ono što bi želio postati prema svojim sklonostima i sposobnostima.

Vjerovati ne znači samo za istinu držati što je Bog objavio, već još više – imati

povjerenje u Boga u svakoj situaciji svagdašnjega života. Taj osjećaj povjerenja, odnos spram Božje prisutnosti u njegovu životu za mladoga čovjeka u svakodnevicu može imati presudno značenje u donošenju životnih odluka.

Zato kroz pripravu na sakrament potvrde mladima treba svratiti pozornost na ono bitno u njihovu razvoju i dozrijevanju u vjeri što ih otprilike može snaći u svakodnevicu. Evo nekoliko primjera:

Kad mi loše krene, ako me i svi napuste, znam da se u Boga mogu pouzdati, da me on neće ostaviti.

Kad ne znam više kako dalje, kad me snađe žalost, kad izgubim voljenu osobu, mogu se, ako ništa drugo, barem potužiti Bogu i zavapiti: Ah zašto, zašto, Bože moj...?

Ako sam na raskršnici svoga životnoga puta, ako imam problema sa sobom ili s drugima, Bog je onaj koji će me voditi.

Ako se osjećam »super«, kao da sve mogu, kao da za mene nema zapreka onome što ne bih mogao/la ostvariti u životu, Bog je onaj kome trebam zahvaliti.

Ako imam dobra prijatelja, prijateljicu, ako sam se zaljubio/la, ili čak mislim da sam već našao/la smjer i smisao svoga života, onda znam da je to dar od Boga koji me ljubi i pokazuje mi svoj put.

Kad se susretnem sa zlom, nepravdom, kad nevini trpe, i pitam se »gdje si Bože moj, da to ne vidiš«, i kad se osjetim bespomoćnim pred zlom, a možda i posumnjam da postojiš, obraćam ti se za rasvjetljenje i snagu u molitvi.

A kad doživim da je život najljepši dar što ga je čovjek kao slika Božja dobio, preplavi me milina i Božja blizina.

Kad osjetim da je moj život u njegovoj ruci...

Stoga priprava na sakrament potvrde ne bi smjela imati za glavni cilj znanje presjeka kršćanske vjere, kako je to u nas po-

negdje uobičajeno, već više od toga: uz poznavanje vjerskih istina treba stjecati iskustvo o vodstvu Božjem po Duhu Svetom koji nam je dan za naš svagdanji život. I to iskustvo koje je sasvim konkretno, kao npr.: Bog ima udio u mojoj izobrazbi, odabiru zvanja, u pitanju i problemima seksualnosti, u odgovornosti kada sanjam o vožnji motora ili auta, o glazbenoj liniji ili nekom idolu, a isto tako ako želim svoj život založiti za ljepši i pravedniji svijet.

Činjenica je da se u nas ustalila praksa da se sakrament potvrde dijeli većinom na završetku osmog razreda. Stoga je u katehezi o sakramentu potvrde predadolescencata i adolescenata potrebno posvijestiti što je djelo i zadaća Duha Svetoga u njihovim situacijama koje su često neizvjesne i zabrinjavajuće. U toj njihovoj osjetljivoj životnoj dobi, kada se nalaze na pola puta između djetinjstva i mladenaštva, upravo je tim i takvim potvrđenicima najpotrebnija pomoć Duha Svetoga i njegove Crkve. Od potvrđenika se očekuje da, prema vlastitim mogućnostima, odgovore na tu novu sakramentalnu ponudu. Zapravo, od njih se traži da s većom slobodom, ozbiljnošću i zrelijim osobnim zauzimanjem izborom potvrde upotpune u konkretnom životu obveze prihvaćene na sakramentu krštenja. Problem je u tome što, poradi neozbiljnosti dobi, kod mnogih to nije vidljivo.

Razlog je tomu također pastoralna praksa, nastojanje da se barem do sakramenta ženidbe primi sakrament potvrde, jer se u narodu uvriježilo mišljenje da se ne može primiti sakrament ženidbe ako se prethodno ne primi sakrament potvrde. Takva je praksa bila u posljednjih trideset godina, pa bi se prije vjenčanja kandidate za ženidbu slalo na sakrament potvrde bez temeljitih priprema.

Iskustva nam pokazuju kako dosadašnja priprava, koja se svodila na provjeravanje

znanja o vjeri i Crkvi, obično nije rađala plodom ucjepljenja u crkvenu zajednicu. Vrhunac takve pripreme bio je u svečanom slavlju primitka sakramenta potvrde, a onda je sve završavalo razilaženjem skupine koja se pripremala. Time je istodobno kod većine kandidata završavalo sudjelovanje u liturgijskom životu Crkve.¹

Na sve to treba misliti pri oblikovanju ciljeva, motivacije i sadržaja u pripravi na sakrament potvrde, naglašavajući rast u vjeri ali i ucjepljenje naših pripravnika za sakrament potvrde u konkretnu župnu zajednicu.

2. NOVA POLAZIŠTA U NEPOSREDNOJ PRIPRAVI NA SAKRAMENT POTVRDE U SMJERU UCJEPLJENJA U ZAJEDNICU CRKVE I NJEZINU IZGRADNJU

Teološki i liturgijski gledano, sakrament potvrde je završetak kršćanske inicijacije, dovršenje ucjepljenja u Tijelo Kristovo, Crkvu. Sakrament potvrde je važan sakrament, ali na nj kandidate nije lako pripremiti. U naše vrijeme ima dovoljno dokumenata, literature i teoretskih smjernica koje nas vode u novi pristup u pripravi za primanje sakramenta potvrde, te smatramo da je došlo vrijeme da sada ono naše »trebalo bi« iz neplodnih rasprava pokušamo i konkretno ostvariti.

Treba naglasiti da u pripravi krizmanika treba voditi računa o zahtjevu za životnom motivacijom vjere: »Uvođenje mladih u prostore življenja vjere traži mistagošku sposobnost u otkrivanju odnosa s Bogom. Osobito četiri elementa čine bitne sastavnice uvoda u kršćansko iskustvo Boga: povezivanje svakodnevnih životnih iskustava s darom i iskustvom Duha Svetoga, posredovanje iskustva osobne Božje ljubavi, organiziranje kreativnih liturgijskih slavlja, te uvođenje u iskustvo osobne molitve.«²

U tom smislu nam dokument Hrvatske biskupske konferencije *Župna kateheza u obnovi župne zajednice – Plan i program* preporučuje nov pristup pripravi na sakrament potvrde: »Treba otkriti mladom čovjeku Božji projekt za njegov život, omogućiti mu da osobno potvrdi svoj krsni savez, da osobno izrekne svoj odgovor i preuzme svoje mjesto u crkvenoj zajednici, na temelju karizmi koje ima, a sve to u vidu izgradnje Crkve.«³

U ovom se dokumentu dalje naglašava kako je veoma važno da kateheza u pripravi za sakrament potvrde usmjeruje kandidata da živi iskustvo Duha Svetoga, da budi u njemu iskustvo vjere i spasenja, a nije toliko bitno u kojoj će se dobi primiti taj sakrament: »Gdje postoje žive župne zajednice, koje svojim svjedočkim životom zahvaćaju nove članove, ostvaruje se prostor za življenje i djelovanje iz vjere, te pitanje dobi postaje čak nebitno.« Iz toga slijedi da će sve naše pripreme i naponi ostati uzaludni ako kandidate ne uspijemo ucjepiti u život kršćanske zajednice, odnosno, kaže dokument, u žive krugove Crkve.

Stoga sakrament potvrde s obzirom na pripravu možemo promatrati na više načina i u više vidova. Želimo li slijediti teološko-liturgijski put pripreme, pripremat ćemo mlade na sakrament potvrde kao na završetak kršćanske inicijacije,⁴ tj. kao na dovršenje uključenja u zajednicu Crkve. Naime, po trima sakramentima – kršte-

¹ A. DOMAZET, Sakrament potvrde između vjeronaučnog znanja i vjerskog iskustva, u: »Crkva u svijetu« 36(2001), 7-26.

² Nav. čl., str. 7.

³ Župna kateheza u obnovi župne zajednice, str. 88. Usp. Sakrament potvrde. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, Na svetost pozvani. Pastoralne smjernice na početku trećega tisućljeća, Glas Koncila, 2002, točka 45, str. 58-59.

⁴ Usp. A. CRNČEVIĆ, Sakrament potvrde za cjelovitu inicijaciju, u: »Živo vrelo« 21(2004)6, 2-5.

nju, potvrdi i (prvoj) pričesti – kršćani dobivaju puni udio u Tijelu Kristovu-Crkvi. To je posebno aktualno ako uzmemo u obzir krštenje male djece, njihovo aktivno uključenje u zajednicu vjernika po aktivnom sudjelovanju u pripravi na prvu pričest i po svečanom prvopričesničkom slavlju, koje je u našim župama zaživjelo uglavnom na kraju trećeg razreda osnovne škole, dakle u dobi između 8. i 9. godine života. Nakon toga, u sedmom ili osmom razredu slijedi intenzivna, neposredna priprava na sakrament potvrde. To je prema dokumentu HBK *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* godina župne priprave za sakrament potvrde, gdje se posebno ističe model »celebratio catechetica«⁵.

Prema dokumentu *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* model »celebratio catechetica« koristi se uz obvezno vodstvo sadržaja Reda potvrde iz kojega će katehete crpsti sadržaj i poruku, a u napomenama će naći protumačenu poruku i značenje sakramenta potvrde. Kako bi se naglasila pripadnost Kristovoj zajednici kroz zajedništvo u župnoj zajednici, dokument preporučuje teme za slavljenje za određene etape u godini priprave.

To su:

- *upis u »put vjere«* na početku pastoralno-katehetske godine, što traže roditelji i djeca zajedno
- *predstavljanje potvrđenika zajednici za vrijeme nedjeljne euharistije*
- *predaja evanđelja*, što ima jako duhovno i pedagoško značenje, jer se time ističe važnost Božje riječi u životu kršćanina
- sudjelovanje nekih članova župne zajednice u katehezi kandidata za potvrdu (osobito svojim vjerničkim iskustvom)
- u došašću i korizmi *pokorničko bogoslužje*, pripravljeno na način da dođu do izražaja *čini praštanja i karitativnog služenja*

- *obnova krsnih obećanja* za vrijeme vazmenog bdjenja.

Duhovsko bdjenje – punina vazmenog bdjenja – uoči blagdana Duhova i dana potvrde, zajedno s roditeljima, kumovima i cijelom kršćanskom zajednicom.

Uz navedeno treba istaknuti da za pastoralnu praksu prema modelu »celebratio catechetica« naš uvaženi profesor dr. Milan Šimunović, jedan od autora dokumenta *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, predlaže u prvoj polovici rujna upis u »put vjere« – ususret slavlju sakramenta potvrde (župnik najprije predstavlja popis krizmanika na sjednici župnoga pastoralnog vijeća u rujnu), dogovor/organizacija katehetskih susreta (katehete i drugi pomoćnici), predstavljanje kandidata župnoj zajednici (na početku došašća), predaja evanđelja, pokorničko bogoslužje osobito u došašću i korizmi (s naglaskom na životu po Duhu, na praštanju unutar skupine/zajednice, karitativnom služenju, svjedočenju vjere), obnova krsnih obećanja u vazmenoj noći, duhovsko bdjenje zajedno s roditeljima, kumovima i ostalim angažiranim kršćanima.

Zatim u »godini potvrde« predlaže dvije varijante katehetskih susreta:

- a) tjedni susreti (samo potvrđenici i povremeno roditelji)
- b) susreti dvaput mjesečno, s time da se kandidatima preporučuje da se svakako uključe u »posebne zajednice« (biblijsku, liturgijsku, duhovno-molitvenu, karitativnu itd.)

⁵ *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, str. 84-93. Usp. M. ŠIMUNOVIĆ, »U pravcu drugačijega pastora potvrde. Potvrda – dar Duha za izgradnju Crkve«, u: ISTI, *Pastoral za novo lice Crkve. Teološka promišljanja o župnoj zajednici*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006, str. 483-494.

Ovom drugom modelu on daje prednost – i preporučuje ga – jer je u njemu izričitiji naglasak na jačanju svijesti o pripadnosti župnoj zajednici i uključivanju u njen život, te stoga to bolje stvara svijest o zajedništvu s raznim profilima i dobnim skupinama vjernika u međugeneracijskom prenošenju vjere.

Zatim predlaže sadržaje katehetskih susreta koje treba razraditi u prvome dijelu do Božića i one u drugome dijelu poslije Božića koji se temelje na Redu potvrde.⁶

No kako se radi o vrlo zahtjevnom djelu, tu nam djelomično mogu pomoći dobre ideje i planovi, iskustva drugih sredina i situacija kojima se možemo bar djelomično nadahnjivati i možda u nekom vidu okoristiti, odnosno nadopuniti svoja iskustva, ali nikako ih doslovno kopirati. Kod sastavljanja nacrtu sadržaja i s obzirom na razvijanje sadržaja ovog Plana i programa, i mi ovdje slijedimo s jedne strane pristup koji preporuča naš dokument *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, a s druge strane pratimo sadržaj nacrtu Plana i programa pripreme na sakrament potvrde što ga je predložio Norbert Scholl, u deset glavnih točaka⁷, koje uzimamo kao deset velikih tema sadržaj kojih se sastoji od pet tematskih jedinica koje upotpunjujemo našom situacijom, jer je naše vjerničko ozračje ipak još uvijek drukčije od njemačkoga i ne možemo ga jednostavno slijediti.

Schollov prijedlog se prvenstveno odnosi na relativno manje sredine, s otprilike 4000 katolika, i zasniva se na radu s malim skupinama, što je kod nas još uvijek teško provedivo, ali prema čemu treba težiti. Za detaljno osmišljenu pripravu na sakrament potvrde, prema Schollu, predviđeno je vrijeme od devet mjeseci. Ono je podijeljeno u tri razdoblja: *organiziranje skupina, iskustvo skupine i neposredna kateheza o sakramentu potvrde*.

Ovu podjelu i mi možemo slijediti u našoj situaciji, s time što je upotpunjujemo bitnim naglascima u katehezi prije slavlja potvrde, bez obzira na to imamo li pripravu na sakrament potvrde jednu ili dvije pastoralne godine.

U **prvoj fazi**, prema Schollu, treba mlade koji su se prijavili za sakrament potvrde podijeliti u skupine od otprilike pet-šest članova koje će voditi dva-tri malo starija animatora (katehete) koja su se za to svojevrijedno stavila na raspolaganje. Oni se, kroz šest tjedana, sastaju jednom tjedno u nekom prikladnom prostoru koji ne mora nužno biti župna dvorana ili župni stan. U toj fazi nije u prvom planu obrađivanje određenih tema, već zajednički rast unutar skupine, odnosno pobliže međusobno upoznavanje. Mladi bi se trebali izbližega upoznati i učvrstiti međusobno povjerenje. Treba nastojati ukloniti eventualne neugodnosti koje članovi mogu imati jedni pred drugima te tako ostvariti mogućnost međusobnog povjerenja, razmjene iskustava iz života, iznošenja vlastitih nada, bojazni, raznih poteškoća. Kod organiziranja takvoga tjednog susreta posebnu važnost treba staviti na igru i kreativne izražajne oblike. Daljnji bitni element je planiranje zajedničkog vikenda, i to tri do četiri skupine pripravnika zajedno. Takav vikend, između ostaloga, dobro utječe na odnos kandidata prema animatorima, kateheta-

⁶ M. ŠIMUNOVIĆ, Prema pastoralu za novo lice župne zajednice, s naglaskom na korjenitim zaokretima u župnoj katehezi, posebice u odnosu na kršćansku inicijaciju, u: »Službeni vjesnik Zagrebačke nadbiskupije« 93(2006)4, 234-244. Usp. M. ŠIMUNOVIĆ, Prilog za pastoralnu praksu: potvrđenička skupina/zajednica, u: »Službeni vjesnik Zagrebačke nadbiskupije« 93(2006)4, 245.

⁷ Usp. A. TAMARUT, Kršćanski život opečaćen darom Duha u sakramentu potvrde, u: »Bogoslovska smotra« 74(2004)3, 889-912. Opis smjernica Norberta Scholla prema navedenom članku A. Tamaruta.

ma, voditeljima skupina i samom župniku. Konkretni prilagođeni razvoj ovakvog sadržaja za naše prilike izlažemo u razradi sadržaja vježbenice, te predlažemo da se iskoristi barem djelomično.

U drugoj fazi, koja se odnosi na *iskustvo zajednice*, pripravnici na sakrament potvrde trebaju se upoznati s konkretnom župnom zajednicom, s njezinim različitim zadaćama, službama i skupinama. Prema Schollu, za to treba rezervirati vrijeme od otprilike deset tjedana kada se mladi ne sastaju više redovito jednom tjedno, nego samo onda kada organiziraju zajedničke akcije i posjete. Voditelji pojedinih skupina iznose prijedloge i smišljaju mogućnosti za suradnju ili za upoznavanje određenih zajednica; planiraju posjete i upoznavanje s određenim ustanovama. Pripravnici mogu birati što ih posebno zanima:

- posjet staračkom domu, bolnici, centru za rehabilitaciju i drugim sličnim ustanovama
- upoznavanje različitih skupina djece i mladih u župnoj zajednici
- sudjelovanje na sjednicama župnog vijeća ili na susretu drugih grupa u zajednici (mlade obitelji, liturgijski kružok i sl.)
- posjet župnoj kući i razgovor sa župnikom.

Treća je faza rezervirana za *neposrednu pripravu na sakrament potvrde*. Iskustva dviju prethodnih faza treba sada suočiti s teološko-pastoralnim pitanjima, te ih s tog gledišta nanovo, još jednom objasniti. Vrlo je važna uloga katehete u tome da uspostavi vezu s onim što je dotad postignuto u pripravi, kako pripravnici ne bi stekli dojam da sada počinje nešto potpuno novo. Katehete imaju sada vrlo odgovornu zadaću; oni trebaju pripravnici dati poticaje za samostalno, kritičko promišljanje i promatranje; trebaju im organizirano po-

moći da svoja iskustva dovedu u korelaciju s kršćanskom vjerom. Pripravnici, naime, mora postati jasno kako vjera i život nisu dva bitno različita svijeta, nego su najtješnje međusobno povezana. Pripravnici trebaju naučiti shvaćati što znači biti kršćanin, što je kršćanska zajednica i što ona treba biti, što znači punoljetnost u Crkvi i kakav je odnos vjere prema svijetu.

Teme koje u preostalih dvanaest tjedana mogu i trebaju biti raspravljane su veoma brojne. Prema temama koje je predložio Scholl, mi smo napravili Plan i program pripreme na sakrament potvrde, mijenjajući ono što smo smatrali potrebnim za naše prilike, usuglašujući sve sa smjernicama i preporukama dokumenta *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*.

Za naše prilike korisne ideje u ovoj fazi nudi *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* u prijedlogu za rad s mladima nakon potvrde, gdje se ističe važnost odgoja za crkvenost i pripadnost određenoj mjesnoj Crkvi, te upućuje na »žive vjerničke krugove«.⁸

Tu se nadalje govori o tzv. operativnim skupinama, a to su:

- sudjelovanje u župnim proslavama
- posjeti starijim i bolesnim članovima župne zajednice
- zajednička priprema i oblikovanje službe Božje, križni put za mlade
- hodočašće u jedno svetište ili koju poznatiju crkvu, samostan
- susret s onima koji rade s ovisnicima o drogi
- akcije vezane uz Treći svijet...

Scholl predlaže sljedeće teme:

- Smisao života
- Bog (postoji li? slike Boga, Božji tragovi u mom životu i u svakidašnjici)

⁸ *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, str. 84.

- Isus (osoba, ponašanje, zahtjev, današnje značenje)
- Zajednica (zadacé, službe, razumijevanje zajednice)
- Crkva (problematika institucije, Crkva rasprostranjena po svem svijetu)
- Sakramenti (ključne točke u životu, znakovi i simboli)
- Potvrda (odnos prema krštenju, Duh i zao duh, Isusov Duh, život po Duhu Isusa Krista, opiranje, uspravan hod, punoljetan kršćanin)
- Pokora (grieh i oprostjenje)
- Bogoslužje (zajedništvo jednih s drugima i s Isusom)
- Molitva (iskustva, meditacija, vježbanje šutnje).

Model »celebratio catechetica« je u vježbenici zastupljen u svakoj petoj tematskoj jedinici sa po više podnaslova, ovisno o sadržaju i tematici. Tako smo dobili zao-kruženu cjelinu Nacrta plana i programa, a time i same vježbenice, s deset velikih tema prema planu deset glavnih točaka Norberta Scholla. U njih smo uvrstili sadržaje iz našeg dokumenta *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, u svakoj temi po pet jedinica od kojih je peta uvijek »celebratio catechetica« i u njoj se po mogućnosti predlaže i posjet crkvi kao susret sa sakralnim prostorom. Iz navedenoga je očito da će svi susreti u tijeku pripreve na sakrament potvrde biti eklezijalno, svjedočki i liturgijski obilježeni, tj. razvijati će osjećaj za ono što Crkvu ponajviše »čini Crkvom«, a to je suživljenost s nedjeljnim i blagdanskim ritmom liturgijske godine, s tim da se u božićno vrijeme na temelju utjelovljenja naglašava – biti čovjek, u korizmi radi obnove vjere u uskrsnoj noći – biti kršćanin, a za Duhove i kod neposredne pripreve na sakrament potvrde – biti svjedok vjere, biti misionar.

Dokument *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* naglašava: »Kateheza u pripravi za sakrament potvrde, kao i cjelokupan rad s mladima, treba voditi računa o onom *poslije*, to jest o modalitetima i uvjetima koji omogućuju nastavak *puta vjere*.«⁹ Posebno treba po mogućnosti nastojati da skupine pripravnika i *poslije potvrde nastave* postojati u nekom od oblika uključenja u župnu zajednicu. Svi koji sudjeluju u pripravi na sakrament potvrde – kumovi, dušobrižnici, katehete, animatori i drugi aktivni sudionici u župnoj zajednici – trebaju sudjelovati u pomaganju potvrđenima u daljnjem produbljivanju vjere i što boljem uključenju u život župne zajednice, odnosno živih krugova Crkve. Na taj je način moguć rast i obnova čitave župne zajednice.

Kao što i Norbert Scholl postavlja pitanje nije li to sve skupa u ovom planu pretjerano i nerealno, mnogima će se i u nas nametnuti to pitanje. Mogu li preopterećeni župnici, kapelani i katehete naći prikladne animatore i voditelje skupina koji razumiju i govore jezik pripravnika, moći će im pomoći u rastu u vjeri, moći će se nositi s njihovom, nerijetko oštrom kritikom, kao i s ravnodušnošću koju ponekad pokazuju? Problem su i župne zajednice koje još nisu dovoljno kreativne i privlačne za mlade ljude da bi ih uključile u angažman vjernika. Izvor rezignacije je u pripravi na potvrdu na temelju još uvijek važećih narodno-crkvenih struktura gdje gotovo sve djevojčice i dječaci jednog godišta primaju potvrdu. Priprava za sakrament potvrde u takvom okruženju često postaje svečanost kojom se mladi opraštaju od crkvene prakse. Zadatak nam je krčiti nove puteve, usmjeriti promišljanja tome

⁹ *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, str. 90. Tom je razdoblju posvećeno i najviše pozornosti, str. 88-97.

kako odraslim mladim ljudima otkriti i ukazati na povezanost kršćanske vjere i svakidašnjeg života, te kako se nositi s iskustvima pripravnika za potvrdu, s njihovim poteškoćama u pogledu kršćanske vjere i crkvene prakse, o čemu govore nje-mački biskupi kad preporučuju promjenu prakse u pripravi za sakramente.¹⁰

3. NACRT PLANA I PROGRAMA: TEME, CILJEVI I JEDINICE

Tema I.

***Smisao života – traženje identiteta
– životna iskustva:
traženje sebe i smisla života***

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

U životna iskustva naših pripravnika za sakrament potvrde (u dobi od 13. do 16. godine) pripada prije svega traženje samoga sebe, vlastitih sposobnosti, mogućnosti, suočenje s ograničenošću i poteškoćama u obitelji, školi, društvenoj i crkvenoj zajednici.

Cilj nam je od skupine koja se okupila stvoriti zajednicu. Stoga već na samom početku upoznajmo sudionike s »pravilima igre«, s onim što od njih očekujemo. Da bismo to postigli, potrebno se je uživjeti u njihovu životnu situaciju i njihova očekivanja.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme
(spoznajni, doživljajni i djelatni)

U prvoj i ujedno uvodnoj katehezi, koja se prema okolnostima može odvijati u više susreta, ne radi se samo o međusobnom upoznavanju prisutnih, jer se kandidati u većini slučajeva već otprije poznaju iz škole. Štoviše, radi se o prihvaćanju vlastite osobe, vlastitih darova i ograničenosti i prihvaćanju drugih onakvima kakvi jesu. Kandidati za sakrament potvrde kao adolescenti trebaju otkriti svoj identitet i

odgovoriti na pitanja kao što su ova: Tko sam zapravo JA? Zašto živim? Zašto postojim? Što mogu očekivati od života? Što se očekuje od mene? Tko je moj bližnji? Tko je onaj drugi?

Za mlade u prijelaznoj dobi ovo su temeljne antropološke kateheze. Postavljaju se situacijski. Kateheta zauzima stav sugovornika, prijatelja i animatora.

Daljnji ciljevi ovih kateheza su da se spozna: Naš život je u Božjim i našim rukama. Na nama je da učinimo puno toga. Naš je život i u rukama drugih: potrebna nam je njihova pomoć, ali i mi smo njima potrebni. Mladi čovjek treba otkrivati, izgrađivati i slijediti put na koji ga Bog poziva. Čovjek ne smije zanijekati sebe samog, izbjeći ili izgubiti mjesto koje mu pripada, koje mu je Bog dodijelio.

U međusobnom povjerenju pripravnici trebaju otkrivati svoje interese: što ih ispunjava nadom i radošću života, što ih mimoilazi, gdje su problemi, postoji li u njima strah od budućnosti, ili možda imaju neozbiljan ili neodgovoran pristup svomemu ili tuđem životu. Ove su nam kateheze potrebne za plodonosno razvijanje kateheza o Duhu Svetom i sakramentu potvrde, kako bismo uspješno povezali govor vjere sa svagdašnjim životom i pripravom na sakrament potvrde. Poći ćemo od konkretnih prilika svakog pojedinca, od njegove životne situacije.

1. Početak katehetskih susreta. Dodi i vidi! (Iv 1, 35 – 46). A) Igre upoznavanja, B) Igre međusobnih povezivanja.
2. Tko sam ja? Tko si ti? (Ili čijim se zoveš imenom? Iz 49, 1b) A tko je moj bližnji?

¹⁰ DIE DEUTSCHEN BISCHÖFE-PASTORAL-KOMMISSION, Sakramentenpastoral im Wandel. Überlegungen zur gegenwärtigen Praxis der Feier der Sakramente – am Beispiel von Taufe, Erstkommunion und Firmung, Sekretariat der deutschen Bischofskonferenz, Bonn, 1993, str. 48.

- (Lk 10, 25-37). Ja i moja skupina (Iv 13, 31 – 33a. 34-35).
3. Pođi sa križanja svoga puta! Što je pravi put? Gdje je pravi put? (Životna pitanja: tražimo cilj svoga života – Je li život labirint? Reći dá životu! Iz 43, 16-21).
 4. Ponude u mome životu (Kamo gledam – za čim čeznem? Prop 3,1-13). Korištenje slobodnog vremena i prostora.
 5. Molimo za Božji blagoslov. Slavimo smisao života (Katehetsko slavlje – Za život nam snage daj. Pnz 30,15-20; Ps 34, 2-3.6-7.8-9.14 – 19; Iv 3,1-8; Blagoslov Br 6,24-26). Shema crkveno-liturgijske godine. Posjet crkvi: Kako ulaziš?

Tema II.

Bog (Božja opstojnost, slike o Bogu, Božji tragovi u mom životu i u svakodnevici): Božji život u našoj svakodnevici

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Posebni cilj nam je posvijestiti vjero-učenicima ljepotu i vrijednost prave vjere. Odgovoriti na pitanje što zapravo znači vjerovati danas? Što mi vjerujemo? U koga i kome vjerujemo! Što znači vjerovati u Boga, a što vjerovati Bogu? Želimo pokazati stvarne posljedice krivog i pravog »zdravog« vjerovanja. Čvrsto vjerovati u Boga znači svoju opstojnost utemeljiti u Bogu. Stoga vjera nije samo stvar razuma, nego i prije svega srca.

Ove kateheze žele kandidate za sakrament potvrde motivirati na razmišljanje o Božjem životu koji je temelj našega života. Bog nam se objavio kao Stvoritelj (Otac), Spasitelj (Sin Otkupitelj) i Životvorac (Duh Posvetitelj, Duh Sveti). Ta istina ima svoj izvor u objavi Svetoga pisma Staroga i Novoga zavjeta.

Pripravnici za sakrament potvrde želimo posvijestiti iskustvo Boga: Božje

ljubavi i dobrote u svakodnevnom životu. Otkrivamo im važnost ispravne slike o Bogu koju svaki čovjek sam u sebi otkriva promatranjem svega oko sebe i u sebi, te spoznajom objave Božjega života i njegove prisutnosti u nama dolazimo do zaključka: Bog nas stvara, poziva i šalje.

Cilj nam je spoznati da govoriti o Duhu Božjemu u povijesti znači govoriti o načinu Božjega djelovanja u svijetu. Govoriti o Bogu može se samo u Duhu jer Duh nam ga približava. Duh Božji sve harmonično uređuje. On vodi povijest naroda, ali i svakog pojedinog čovjeka. Gdje se Duh pojavi, dolazi do posvemašnje promjene, nutarnje i vanjske. I koga on zahvati, *potiče* ga da izvrši njegovu volju. Duh ne trpi učmalost, On uvodi u tajne Boga, čovjeka, života i svijeta. Veliki biblijski likovi su nam primjer kako se možemo po vjeri susresti s Bogom. Biblijski čovjek živi na temelju vjere svojih praotaca koji životom govore kakvo značenje za čovjeka ima vjera. Ako čovjek povjeruje Bogu, prema Božjoj riječi u svom životu dobiva trajna obećanja. Ta obećanja najavljena izdaleka u Starom zavjetu po Božjemu Duhu objavljuju se u punini po tajni života i nauka, muke, smrti i uskrsnuća Isusa Krista.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Pripravnike za sakrament potvrde vodimo prema spoznaji u kakvog Boga kršćani vjeruju i u kakvog Boga kršćani ne vjeruju i ne mogu vjerovati. Iz pojedinih zgoda iz Isusova života pokušavamo pokazati kakav je Bog Isusa Krista u kojega kršćani vjeruju i čiji primjer pokušavaju slijediti. Cilj nam je upoznati osnovnu istinu naše kršćanske vjere, po kojoj se mi kršćani razlikujemo od pripadnika svih religija svijeta, a to je: Kako se život Presvetog Trojstva i život Božje ljubavi po

krvi Sina i snagom Duha Svetoga prelijeva na sabranu ljudsku obitelj koja je ranjena zloćom grijeha i udaljila se od Božje ljubavi. Tragamo za iskustvom i spoznajom Božje prisutnosti u svom svagdanjem životu po Duhu Svetom koji nam je dan. Na sliku Presvetog Trojstva i u njegovo ime po krštenju rađa se Crkva, tijelo Kristovo i hram Duha Svetoga. U svjetlu Božjega utjelovljenja pomažemo pripravnici da svatko sebi odgovara na pitanja: što znači biti čovjek? što znači biti kršćanin?

Cilj nam je posvijestiti kandidatima za sakrament potvrde vjeru u prisutnost Duha Svetoga kao treće božanske osobe kod samog čina stvaranja, kao i istinu da Duh Božji – Duh Sveti i danas svemu daje život i postojanje, o čemu nam osobito govori Knjiga Postanka. Iskustvo je biblijskog pisca: gdje Božjega Duha nema, nastaje kaos, nered, razdor – sve propada.

Isusovo krštenje početak je ostvarenja i našega krštenja vodom i Duhom Svetim. Događaj Isusova krštenja i nama tumači smisao našega krštenja, o čemu govori sam Isus u razgovoru s Nikodemom.

1. Slike o Bogu i kriza vjere. Moja slika o Bogu. (Gal 4, 1-7)
2. U koga ili komu vjeruješ? Promatramo prirodu. U njoj spoznajemo Božju prisutnost. (1 Iv 4, 7-11.16.19)
3. Duh Sveti u stvaranju svijeta (Post 1 i 2) (simboli ili slike Duha Svetoga). Tko razmišlja o svom životu, postavlja pitanje o postanku svijeta. (Usp. KKC 362-364)
4. Božji život (Bog je Duh – Presveto Trojstvo: Otac, Sin i Duh Sveti; Isusovo krštenje – naše krštenje). (Fil 2, 6-11; Mk 1, 9-11)
5. Bog želi biti s čovjekom (Katehetsko slavlje. Slavimo Božju prisutnost u nama i s nama. (Mt 18,20). Došašće: priprava za Božić. (1 Sol 5, 16-24 ili Mudr

11, 21-12,3; Ps 139, 1-6;13-14; 23-24; Mk 1, 1-8). Posjet crkvi: krstionica i krsni studenac. (Iv 10, 7-10; Iv 3, 3-6)

Tema III.

Isus (osoba, ponašanje, zahtjev, današnje značenje): Susret s Isusom Kristom

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Sveti nam Marko evanđelje Isusa Krista Sina Božjega predstavlja kao put. Taj Isusov put ima svoga prethodnika koji je glasnik Evanđelja. On ozbiljno i beskompromisno poziva ljudima da se pripreme za božanski dolazak. Pripraviti put Gospodinu prema Ivanu Krstitelju znači: promijeniti život, sklopiti savez s Isusom Kristom, postati njegovim učenicom. Taj put do danas slijede mnogi. Na tom smo putu i ti i ja. To je proces koji nikada ne prestaje.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

U ovoj temi najprije susrećemo Isusa, prema Evanđelju po Marku, i želimo upoznati njegov život, smrt i uskrsnuće: tko je on za nas i mi za njega. Po primjerima Isusa Krista Sina Božjega iz sva četiri evanđelja i iz života onih koji su pošli za Isusom, od apostola do danas, spoznajemo da je na Isusovu putu potrebno, poput Isusa, imati dobro srce za bližnjega i spremno uho za Božju riječ! U Isusu Kristu Bog je postao čovjekom da bi nam pokazao što znači biti čovjek. Pokazao je što znači ljubiti kako nas ljubi Bog u svome Sinu. Ono što smo od evanđelja shvatili pokušavamo uključiti u konkretni život.

Cilj nam je također pokazati kako je cijeli život Isusa iz Nazareta, dakle Isusa kao čovjeka, bio ispunjen Duhom Svetim. Isusova osobna misao vodilja glasi: »*Duh Gospodnji na meni je.*« Te riječi poslije

krštenja na Jordanu najbolje izriču otajstvo njegove osobe i djelo koje čini na početku javnog nastupa, u propovijedanju, čudesima, smrti, uskrsnuću.....

1. Informacije o Evanđelju po Marku (Poticaji na čitanje: pojedinačno, zajedničko u skupinama, u biblijskoj zajednici).
2. Susret s Isusom Kristom prema Evanđelju po Marku. Ispovijest vjere iz sadržaja Evanđelja po Marku: Isus Krist je uistinu Mesija – Spasitelj svijeta. Mesija koji trpi (Mk 15,39).
3. Moj osobni susret s Isusom Kristom. Susret prijatelja (Lk 10, 38-42). Mnogi Isusa prihvaćaju, mnogi ga odbacuju. Tko je Isus? Tko je on za tebe?
4. Isusov put naviještanja, ozdravljenja i naše nasljedovanje. Isusov program naviještanja prema Evanđelju po Luki (Lk 6,17-36). Isusov put naviještanja i života po evanđelju slijede mnogi do danas. Konkretni primjeri iz života Crkve.
5. Uručivanje Novoga zavjeta kandidati-ma za sakrament potvrde. (Katehetsko slavlje: Isus živi u nama. Isus treba oduševljene. Predstavljanje kandidata.) Isusova moć i nemoć. Duh Sveti u Isusovu životu (Lk 4, 16-30). Što Isus govori o sebi? (Iv 6, 35; Iv 8, 12; Iv 11, 25; Iv 15, 5; Iv 14, 6). Što su ljudi rekli Isusu? (Mk 1, 40; Mk 9, 24; Mt 8, 25; Lk 24, 29; Lk 23, 42; Iv 6, 68). Posjet crkvi: ambon.

Tema IV.

Crkva (problematika institucije, Crkva rasprostranjena po svem svijetu): Crkvene službe i strukture

Posebni cilj

iskustva koja želimo postići

Isus je Duha Svetoga obećao apostolima, a preko njih i nama. Uz Isusovo obećanje Duha izviri i razna imena za Duha Svetoga: Duh Sveti je Živa voda, Branitelj

(Paraklet = Branitelj, Zagovornik, Tješitelj), Duh Istine, Svjedok, Tumač Krista, Vođa na putu. Crkva zahvaljuje za svoj život, svoju povijest i poslanje izlivanju Duha Svetoga na dan Pedesetnice.

Cilj nam je pokazati pripravnici-ma da kršćanstvo ima dva međusobno povezana izvora: Isusa Krista i Duha Svetoga. Crkva je rođena iz Isusova boka, kod Isusova predanja Duha Ocu, kad je potekla krv i voda iz njegova srca i predanjem Duha Svetoga učenicima uskrsne večeri. Crkva je osnovana i zaživjela na Duhove kad se Duh Sveti javno izlio na apostole, kojega im je Otac poslao u Isusovo ime. Otada Duh Sveti okuplja i vodi zajednicu Isusovih učenika.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

U pripravi za sakrament potvrde, uz sazrijevanje osobne odluke kandidata za Krista, važno je imati pred očima i njihovo shvaćanje pripadnosti kršćanskoj zajednici, Crkvi, kako onoj mjesnoj, tako i sveopćoj, svjetskoj.

Počevši od mjesne Crkve i župne zajednice kandidati se upoznaju s porijeklom, životom i ustrojstvom Crkve, životom prvih kršćanskih zajednica, hodom kroz povijest, sa strukturama, službama i karizmama u Crkvi. »Zato će kateheza o potvrdi težiti za tim da u potvrđenika probudi smisao pripadnosti Crkvi Isusa Krista, i to kako sveopćoj tako i župnoj zajednici. Na ovoj potonjoj je osobita odgovornost za pripravu potvrđenika.« (KKC 1309)

Kandidati bi trebali doživjeti zajedništvo i povezanost s mjesnom i sveopćom Crkvom. Svi smo pozvani i poslani, svaki u svom redu, razvijati osjećaj odgovornosti i pripadnosti Crkvi koja u naviještanju spasenja služi svim ljudima.

Cilj nam je upoznati kandidate za sakrament potvrde s odnosima karizmi i

službi u Crkvi na dobro čitave zajednice. Karizme i službe ne smiju biti u opreci, jer različiti su darovi a jedan Duh. Darove Duha Svetoga ne primamo samo za sebe već i za druge. Prema otkrivenim karizmama i darovima za službe i njihovo mjesto u zajednici Crkve, uvodimo kandidate u sve dublje iskustvo, što znači biti aktivan Isusov učenik i svjedok vjere.

Svaki i svaka od nas je pozvan/a, svaki i svaka od nas ima svoje karizme i talente te prema njima trebamo odabrati svoje zvanje. Sve što imamo, imamo da bismo mogli koristiti drugima – bližnjima u svakoj potrebi, da koristimo svojem i tuđem životu, da naš život bude Bogu na slavu, bližnjima na korist, a nama na spasenje.

1. Duh Sveti daje život Crkvi. Duh Sveti i osnutak Crkve. Kako je nastala Crkva. Podsjetnik na Isusova obećanja o slanju Duha (Iv 14, 15-17. 26; Lk 24, 49; Mt 28, 19-20). Silazak Duha Svetoga (Dj 2, 1-11).
2. Strukture Crkve: službe u Crkvi, ustrojstvo Crkve (Iv 10, 1-16). Suprotna mišljenja o Crkvi (Dj 11,19-26).
3. Život u našoj župnoj zajednici. Živa zajednica – pravi kršćani (Dj 2, 42-47; Mt 10, 7; Lk 22, 19; Mt 18, 20; Iv 15, 17).
4. Karizme i službe u Crkvi (1 Kor 12, 7. 12-28; Ef 4, 11-12; usp. KKC 798-801).
5. Živa zajednica u nasljedovanju Isusa (katehetsko slavlje). Po Isusovu primjeru na Veliki četvrtak slavimo zajedništvo u služenju jedni drugima (Fil 2, 6-11; Ps 23, 1-6; Iv 13, 1-15). Grafički prikaz staroga i novog načina shvaćanja odnosa u Crkvi: piramidalni trokut u kružnici.

Tema V.

Zajednica (zadaje, službe, razumijevanje zajednice):

Moje mjesto i služba u zajednici

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Sakrament potvrde i s njime pomazanje Duhom Svetim daje puninu prava svakom kršćaninu na sudjelovanje i poslanje u svećeničkoj, proročkoj i kraljevskoj službi što je Krist daje Crkvi.

Kandidate za primanje sakramenta potvrde nastojimo raspoložiti za njihovo mjesto i službu u zajednici. Osobito u vrijeme korizme u njima nastojimo buditi svijest i osjećaj što znači biti kršćanin.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Ove kateheze žele pomoći pripravnici-ma steći vjerničko iskustvo: Crkva je zajednica Isusovih vjernika. Ljudi u kojima boravi Duh Sveti čine Crkvu. Zato je Crkva i zajedništvo Duha Svetoga. Crkva je živi organizam koji diše Duhom Svetim, drugačija od nekog udruženja, bezlične grupe ili skupine, klana ili vojske. Crkva je velika Božja obitelj u kojoj ima mjesta za sve. I mala skupina ljudi može nositi sve oznake Crkve i biti Crkva u malom, u zajedništvu sa sveopćom Crkvom. Tražimo oznake pripadnosti Crkvi u svojoj obitelji, crkvenoj zajednici; vjeronaučnoj grupi, župi kao bazičnoj zajednici te se nastojimo u njima prepoznati kao članovi Crkve.

1. Pomozimo jedni drugima. Sami – nemoguće (Dj 4, 32-36). Ja i moja župa.
2. Nitko ne može sam u nebo (1 Pt 2, 1-10; 4, 10; Ef 4, 12).
3. Zajednica i zajedništvo (1 Iv 3, 1-2).
4. Živi krugovi Crkve (1 Kor 12, 1-30). Potvrđenici i traženje mjesta u skupinama živih krugova u župnoj zajednici.
5. Život s Crkvom u župnoj zajednici. Katehetsko ili misno slavlje. Priprava za sakrament potvrde – uvođenje u župnu zajednicu. (Konkretna potpora pripravnici-ma na sakrament potvrde kako bi

se što bolje uključili u život župne zajednice: Ef 4, 1-6; Ps 119, 1-2. 10-16; Mt 7, 21-27.) Posjet crkvi: sakristija.

Tema VI.

Duh Sveti i doživljaji Crkve u bogoslužju

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Cilj nam je pomoći vjeroučenicima da dožive kako Isus Krist i danas živi među nama po Duhu Svetomu. Bog nam govori dok čitamo Sveto pismo, a u riječima evanđelja slušamo samoga Isusa, njegove riječi kako su ih evanđelisti doživjeli, zapamtili i zapisali. Euharistija je središnji i najodličniji sakrament koji čini Crkvu, a Crkva čini euharistiju. Po euharistiji se svi mi snagom Duha Svetoga preobražavamo u proslavljeno Tijelo Kristovo. To se ostvaruje u svim sakramentima, ali posebno u sakramentu euharistije.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Jedan od glavnih ciljeva novoga pristupa u pripravi kandidata na sakrament potvrde je otkrivanje i razvijanje svijesti o pripadnosti Crkvi i sudjelovanje u njezinu poslanju. Zatim jačanje osjećaja eklezijalnog zajedništva u onome što Crkva čini i slavi, odnosno suživljenost s nedjeljnim i blagdanskim ritmom liturgijske godine. Duh Božji, Duh Sveti pripremao je i ostvario dolazak spasenja u Spasitelju po Mariji. Zahvaljujemo Bogu i slavimo ga zbog silnih djela koja je po Duhu Svetom izveo u Mariji i svecima.

1. Sabrani u Isusovu Duhu. Crkva je zajednica Isusovih prijatelja (Dj 1, 1-14). Što mi očekujemo od Duha Svetoga? Darovi Duha Svetoga (napamet).
2. Ti dao si nam čvrstu riječ. Otkrivam u sebi darove Duha i sklonosti koje treba ispraviti (Rim 12,3-21).

3. Mi bez Gospodnjega slavja ne možemo. Biti kršćanin znači slaviti i blagovati euharistiju (1 Kor 11,23-29).
4. Duh Sveti u euharistiji. Po Isusovim riječima Duh Sveti posvećuje euharistiju. Djelovanje Duha Svetoga (Iv 16, 5-15). Posjet crkvi: oltar.
5. Duh Sveti i Marija (katehetsko slavje). Slavimo silna Božja djela koja je Duh Sveti izveo po Mariji i svecima (Iz 7, 13-14 ili Dj 1, 12-14; Ps 113,1-2.3-4.5-6. 7-8; Lk 1,39-48. Posjet crkvi: pjevalište [kor]).

Tema VII.

Sakramenti (ključne točke u životu, znakovi i simboli): sakramenti i njihovo značenje

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Govoriti o Duhu Svetomu nije lako. O njemu možemo govoriti samo u slikama ili u simbolima. Bog nam se kao Duh i objavio. Na takav način i djeluje.

Cilj nam je da vjeroučenici spoznaju kako stvari u prirodi i oko nas mogu postati simboli Božjeg djelovanja, Duha Svetoga. Pomoću simbola i slika Duha Svetoga želimo približiti i protumačiti njegovo djelovanje, posebno u sakramentu potvrde.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Na primjerima simbola i znakova iz prirode i društva želimo pomoći vjeroučenicima da dožive važnost i značenje znakovnog govora u sakramentima.

Želimo pokazati da sakramenti posvećuju čitav život čovjeka kršćanina Božjom ljubavlju, to jest Duhom Svetim. Konkretno, želimo pokazati da je naravni ljudski život slika Božjega života u nama. Želimo pomoći pripravnicima na sakrament potvrde doživjeti da sakramenti ono što na-

značuju i daju, uprisutnjuju Boga u čovjeku. S time u vezi želimo pokazati da je Krist ustanovio sakramente. Nadalje, želimo istaknuti važnu činjenicu da su slavljene i podjela sakramenata blisko vezani uz Krista. Sakramenti su Kristovi čini: to jest kada svećenik u ime Crkve krsti, onda Krist krsti; kada svećenik maže bolesnika svetim uljem, onda to Krist čini (usp. SC 7).

1. Simboli i znakovi u prirodi i društvu. Značenje simbola i znakova (Mt 16, 1-12).
2. Sakramenti – sveti znakovi Božje blizine (Jr 31,31-34). KKC 1153. Usp. KKC 1114, 1115, 1128.
3. Sakramenti inicijacije i kršćanski život (1 Kor 13, 1-13). Posjet crkvi: svetohranište (tabernakul).
4. Sedam sakramenata Crkve (kratak prikaz sakramenata s obzirom na svagdašnji život kršćanina). Sakramenti pokazuju da je naravni ljudski život slika Božjega života u nama (Iv 3, 1-8).
5. Želim primiti sakrament potvrde (katehetsko slavlje: Fil 3, 17-4,1; Ps 27, 1.4.8b-9abc.13-14. Iv 7, 37-39.) Predavanje zamolbi za primanje sakramenta potvrde. Kako treba izgledati zamolba?

Tema VIII.

Istinska sloboda čovjeka (grieh i oprostjenje – pokora): Istinsko oslobođenje čovjeka

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Cilj nam je objasniti vjeroučenicima duhovnu i tjelesnu dimenziju čovjeka, pomoći im razlikovati duhovno od tjelesnoga u čovjeku.

Želimo im pomoći otkriti djelovanje Duha Svetoga u našoj duši i srcu unatoč slaboj i grešnoj ljudskoj naravi (glavni grijesi) te ih motivirati za kršćanski život po

Duhu, za život u kojemu će doći do izražaja plodovi Duha ispred plodova tijela.

Tijekom četrdeset dana korizme idemo ususret Uskrsu, događaju kada je smrt pobijedena i nama omogućen nov život po Duhu Svetom koji prebiva u nama. U temeljna iskustva kršćanskoga života spada iskustvo oslobođenja, obraćenja, oprostjenja i spasenja te vječni život.

Želimo pokazati da je hula na Duha Svetoga znak potpunog bezboštva kada netko zlo naziva dobrom, a dobro zlom, što se napose danas događa.

Zadaća nam je pomoći vjeroučenicima da uvide tu opasnost, način kako će se toga čuvati i u tom smislu ih pripremiti na sakrament pomirenja za primanje svete potvrde.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Kandidati za sakrament potvrde trebaju spoznati i doživjeti da su četrdeset dana korizme šansa u kojoj možemo sebe, svoj život ponovno osmisliti, iznova promisliti o onom što život donosi, što nas čini kršćanima, što trebamo mijenjati u svom životu.

Potrebno je pomoću pokorničkog bogoslužja, ispita savjesti i sakramenta pomirenja omogućiti kandidatima za sakrament potvrde doživljaj obraćenja i pomirenja s Bogom, s bližnjima i sa sobom.

Cilj nam je da vjeroučenici dožive važnost i vrijednost sakramenta pomirenja za svagdašnji život. Sakrament pomirenja obnavlja vjeru našega krštenja. U pripravi na sakrament potvrde ova je tema od posebne važnosti, jer pretpostavlja da se za sakrament pomirenja treba otvoriti Duhu Isusa Krista, Duhu Svetomu, koji nam omogućuje novi početak odnosa i života s Bogom, sa sobom i s braćom. Mladi se ove dobi, unatoč svim problemima vezanim

za njihovu dob, uz dobro duhovno vodstvo, iskreno ispovijedaju. U tom će im smislu koristiti dobar ispit savjesti u kojemu će naći odgovor na pitanja: Kako procjenjujem sebe, kako gledam na druge, kako drugi procjenjuju mene? Kako se pomiriti sa sobom takvim kakav jesam, kako prihvatiti sebe sa svim lijepim i lošim stranama, kako se pomiriti s Bogom i drugima i biti spreman uvijek iznova započeti? Odgovor na postavljena pitanja prema cilju naći ćemo u biti sakramenta pomirenja: Bog me oslobađa silom Duha Svetoga od svega što me opterećuje u mom susretu sa samim sobom, s drugima i s Bogom.

1. Korizma – što je to? Korizma je vrijeme obraćenja – priprava za Uskrs (Jl 2, 12-18). S maskama dolje! »Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti« ili »Obratite se i vjerujte evanđelju.«
2. Pravila za život – biti kršćanin. Deset zapovijedi u Bibliji: Izl 20, 1-7; Pnz 5, 6-21; Pnz 6,24.
BOG-LJUBAV-JA-BLIŽNJI
(Pnz 6,4-9).
3. Pogled u vlastitu nutrinu (Lk 15,11-32). Ispit savjesti i grijeh protiv Duha Svetoga. Obnovu vjere uvijek prati čišćenje od grijeha.
4. Duh Sveti za oprostjenje grijeha i za pomirenje s Bogom, s Crkvom i sa sobom (Iv 20,19-31). Sakrament pomirenja – ispovijed – poziv na obraćenje.
5. Katehetska skupina u provjeri i samokritici (katehetsko slavlje): 2 Kor 5, 20-6,2; Ps 51; Mt 6,1-6.16-18. Nosite jedni bremena drugih i tako ćete ispuniti zakon Kristov! (Gal 6,2; Gal 6,1-9). Posjet crkvi: prostor za sakrament pomirenja-ispovjedaonica.

Tema IX.

Potvrda (odnos prema krštenju, Duh i zao duh, Isusov duh, život po Duhu

Isusa Krista, opiranje, uspravan hod, punoljetan kršćanin): sakrament potvrde u životu kršćanina

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Cilj slavlja sakramenta potvrde je pripremiti potvrđenike da otvore srca za primanje darova Duha Svetoga. Pomoći im u trenutku samog primanja posvjestiti događaj koji slavimo. Bilo bi dobro letimično dozvati u pamet sebi i kandidatima sve sadržaje što smo ih dosad usvojili kroz pripravu na ovaj veliki događaj milosti i ono što primamo u ovome slavlju. Dostojanstveno primanje sakramenta potvrde i puno aktivno sudjelovanje potvrđenika u misi podjeljenja sakramenta potvrde pokazatelji su da smo se dostatno pripremili za ovaj veliki događaj primanja darova Duha Svetoga.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme
(spoznajni, doživljajni i djelatni)

Cilj nam je da vjeroučenici dožive važnost i značenje znakovnog govora koji u sakramentima ima dublji izričaj od samih pojmova. Sakrament potvrde se podjeljuje uza sasvim konkretne tjelesne znakove i geste, polaganjem ruke i mazanjem krizmom. Polaganje ruke i pomazanje krizmom bitni su sastojci podjeljenja sakramenta potvrde: time nas Duh Sveti opećaćuje, značenuje, daje nam neizbrisivi biljeg svojih suradnika. Sva naša priprava vodila je k jedinstvenomu cilju da primanje sakramenta potvrde bude nov početak a ne rastanak.

1. Značenje simbola u obredu primanja sakramenta potvrde (1Sam 16,1-13). Ispružene ruke i polaganje ruke djeli-telja sakramenta potvrde (Dj 8,14-17; 19,1-6). Pomazanje krizmom (Lk 4, 14-22). Pečat (Ef 1,13-14). Znak mira (Iv 14, 23b-27).
2. Duhovi danas – daj nam svima Duha svog (Izr 2,1-22; Lk 12, 49). Dođi, Duše

- Presveti, ispuni moje srce i oganj ljubavi u njemu užezni.
3. Darovi Duha Svetoga. Isus Krist šalje u svijet učenike ispunjene darovima Duha Svetoga (1Kr 3, 5-14; Gal 5,16-17.22-23a.24-25).
 4. Slavimo primanje sakramenta potvrde. Obred sakramenta potvrde (2Kor 1, 18-22).
 5. Početak ili rastanak. Osvrt na pripravu i planiranje budućnosti. Primio sam sakrament potvrde – Isusov sam učenik (Ef 1,3-7.11-12; Ps 116,12-13.15-16bc.17-18; Iv 15,12-17). Kriste, tvoj lik neka svijetli u meni (Rim 5,1-2.5-8).

Tema X.

Molitva (iskustva, zahvaljivanje, meditacija, vježbanje šutnje): Molitva u životu kršćanina

Posebni cilj

– iskustva koja želimo postići

Pomoću zajedničkih molitava, međusobnog zajedništva, druženja i brige jednih za druge pokušavamo naučiti kandidate moliti, zahvaljivati, razmišljati, meditirati i šutjeti.

Pojedinačni ciljevi u obradi teme (spoznajni, doživljajni i djelatni)

Kandidati za sakrament potvrde trebaju spoznati da moliti znači darovati vrijeme Bogu u razgovoru s njim, svojim najvećim prijateljem i dobročiniteljem, družiti se s njim i podijeliti s njim ono što mislimo i osjećamo. Potrebno im je pomoći razumjeti različite načine molitve ili razgovora s Bogom te doživjeti po molitvi Božje vodstvo i pomoć za ispravno svakodnevno djelovanje prema Psalmu 19,15: »Moje ti riječi omiljele i razmišljanje srca moga pred licem tvojim. Gospodine, hridi moja, otkupitelju moj!«

1. Molitva – razgovor s Bogom (1Tim 2,1-10, Lk 11,1).
2. Kako i zašto moliti. Molitveni obrasci (Rim 8,26-27; Mt 6,6-15. 7,7-11). Slobodne molitve (Rim 8,14-17).
3. Vrste i načini molitve: psalmi – molitva Crkve (ogledni psalmi: Ps 119 i 67).
4. Molitve Duhu Svetomu. Crkva se tijekom povijesti obraća Duhu Svetomu ovim i sličnim molitvama.
5. Tvoje molitve. Kako vjeruješ, tako moliš. Kako moliš, tako živiš.